

บทที่ ๑

บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยได้นำการพัฒนาเยาวชนแนวพุทธมาใช้ในสังคมไทย โดยการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น การพัฒนาวินัยในตน การพัฒนาเชิงอารมณ์แนวพุทธ การพัฒนาการคิดแบบ โยนิโสมนสิการ การพัฒนาลักษณะการเป็นกัลยาณมิตร เป็นต้น เพื่อให้เยาวชน

เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนา โดยสถาบันทางสังคมต่างๆ เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันพุทธศาสนา ชุมชน เป็นผู้ที่มีบทบาทในการขัดเกลา อบรมสั่งสอนให้ส่งเสริมคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ทำให้เยาวชนเป็นคนดีและคนเก่งช่วยเหลือตนเองและสังคมได้ ทำให้เกิดการพัฒนาด้านทั้งตนเองและสังคม เยาวชนเมื่ออยู่ในสังคมเป็นผู้ที่มีหลายบทบาทเกิดขึ้นพร้อมกัน การได้รับสถานภาพเป็น “ลูก” เป็นอันดับแรก และมีสถานภาพต่างๆ ต่อมาโดยลำดับ เมื่อเข้าโรงเรียนก็เรียกว่าเป็น “นักเรียน นักศึกษา นิสิต” เมื่อเติบโตขึ้นอีกระดับก็เรียกว่าเป็น “พลเมือง” เมื่อเข้าสู่พระพุทธศาสนาก็เรียกว่า “พุทธศาสนิกชน” เยาวชนจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับสถาบันต่างๆ ในสังคมในฐานะเป็นสมาชิก และเมื่อเติบโตขึ้นก็มีบทบาทและความสำคัญต่อสังคมมากขึ้นเช่นเดียวกัน ดังนั้น การที่เยาวชนจะประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ เป็นเยาวชนที่ดี เป็นคนเก่ง จะต้องฝึกฝนพัฒนาตนเองด้วยกันทั้งสิ้น ดังคำที่พระพุทธองค์ได้รับรองไว้ว่า บุคคลที่จะเจริญก้าวหน้าในระดับโลกียสมบัติ พึงตั้งอยู่ในความขยันหมั่นเพียร มีความระมัดระวังด้วยสติ ทำงานซื่อสัตย์ ไม่ คดโกง ใคร่ครวญก่อนแล้วจึงทำการหรือสั่งการ สำรวมตนเอง ใช้ชีวิตอยู่โดยธรรม (มีคุณธรรมประจำตน) และต้องไม่ประมาท^๑ ในกิจทั้งปวง ในการทำงานทุกอย่าง เขาย่อมได้รับยศเกียรติ อันเป็นวิสัยของโลกอย่างแน่นอน หลักในการพัฒนาตนในระดับนี้มุ่งให้บุคคลรู้จักรับผิดชอบต่อตนเองเสียก่อนแล้วค่อยพัฒนาคนอื่นและสิ่งแวดล้อมภายหลัง เพราะถ้าไม่ฝึกฝนตนแล้ว ก็เป็นบัณฑิตไม่ได้ เป็นได้ก็แต่ คนพาล คนทำลายสังคมให้พินาศเสียหาย คนที่ไม่ฝึกฝนตนชื่อว่าประมาทหมัวเมาอยู่ในบาปอกุศลกรรม ย่อมได้รับทุกข์ไปในการกระทำของตนนั้น เพราะเหตุว่าหากขาดการพัฒนาตนเองที่ดีแล้วย่อมประสบกับความทุกข์ทั้งในโลกนี้และโลกหน้าหาความสุขในการดำเนินชีวิตได้ยากยิ่ง จะมีก็สุขชั่วครั้งชั่วคราวไม่ถาวรแต่ประการใด

การบวช คือ ขั้นตอนที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตหรือบัญญัติขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาบุคคลที่มีความประสงค์จะเข้ามาบวช เป็นสมาชิกของสังคมสงฆ์ กล่าวคือเป็นภิกษุหรือภิกษุณีในพระพุทธศาสนา โดยทรงกำหนดคุณสมบัติของภิกษุผู้เป็นประธานและองค์ประชุมสงฆ์ไว้อย่างเป็นกิจลักษณะ ภิกษุรูปใดรูปหนึ่งจะใช้อภิสิทธิ์พิจารณาอย่างรวบรัดโดยลำพังไม่ได้ ประธานและองค์ประชุมดังกล่าวจะต้องพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบและมีความเห็นร่วมกัน

^๑ พ.ธ. (ไทย) ๒๕/๙๔๑/๗๒๖.

เป็นเอกลักษณ์ที่จะอนุมัติให้บุคคลนั้นๆ ผ่านขั้นตอนนี้ได้ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ได้บุคคลที่มีศรัทธา มีความตั้งใจจริงและมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดไว้เข้ามาเป็นสมาชิกของสังคมสงฆ์เป็นสำคัญ^๒

การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่ประชาชนในชาติโดยการส่งเสริมให้เด็กเยาวชนและประชาชนทั่วไปได้ศึกษาและปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนทางศาสนาผ่านโครงการและกิจกรรมในหลายรูปแบบ เช่น โครงการบรรพชาอุปสมบทพระภิกษุสามเณรและบวชศีลจารีณภาคฤดูร้อน เป็นโครงการหนึ่งที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้วัดจัดขึ้นในช่วงปิดเรียนภาคฤดูร้อน โดยมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนรวมถึงประชาชนทั่วไปร่วมดำเนินงานและให้การสนับสนุนจำนวนมากเพื่อให้การดำเนินงานของโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจึงได้จัดทำ “การพัฒนารูปแบบการจัดการงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕” เพื่อเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนาให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

การบรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุสามเณรและบวชศีลจารีณ ศึกษาหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมความรู้และประสบการณ์ชีวิต นำความรู้ที่ได้รับไปประพฤติปฏิบัติเป็นการพัฒนาตนเองให้เป็นคนดีมีคุณธรรม พ่อแม่ ผู้ปกครอง และพุทธศาสนิกชนได้มีโอกาสบำเพ็ญบุญกุศล ได้ใกล้ชิดกับวัดและพระศาสนา ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกของคนในครอบครัว พระสงฆ์ได้แสดงบทบาทในการอบรมสั่งสอนศีลธรรมแก่พุทธศาสนิกชน ประชาชนและหน่วยงานต่างๆ ในสังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดโครงการนี้จึงเป็นการสร้างความรัก ความสามัคคีและความสมานฉันท์ของประชาชนในชาตินำความสันติสุขมาสู่สังคม

การบวชในพระพุทธศาสนา เป็นการศึกษาพัฒนาและการฝึกหัดขัดเกลา ให้เยาวชนเป็นคนดีมีคุณธรรม ทั้งในทางความประพฤติและทางจิตใจให้เจริญงอกงามขึ้นเป็นคนที่มีสมบูรณ์เป็นประโยชน์ที่จะช่วยขัดเกลาให้ชีวิตเจริญงอกงามยิ่งขึ้น เมื่อผ่านการฝึกหัดขัดเกลามาเป็นอย่างดีแล้วนับว่าเป็นการเตรียมพื้นฐานชีวิตในการดำเนินชีวิตให้ก้าวหน้า เพื่อให้ประสบความสำเร็จ จนบรรลุถึงจุดหมายของชีวิตที่ถูกต้อง ที่พระพุทธองค์ตรัสว่ามี ๓ ระดับ คือ ประโยชน์เฉพาะหน้า ประโยชน์เลียดาเห็น และประโยชน์สูงสุดซึ่งจะทำให้มีปัญญารู้เท่าทันความจริงของโลกและชีวิต^๓

ในการที่ศาสนาและจริยธรรมจะนำบทบาทให้สำเร็จนั้นจุดสำคัญอย่างหนึ่งที่จะต้องให้ความสนใจมากก็คือ เรื่องเยาวชนเพราะเราก็คอยรับกันอยู่แล้วว่าเยาวชนนั้นเป็นอนาคตของชาติเป็นอนาคตของสังคมเด็กวันนี้ คือ ผู้ใหญ่ในวันหน้าคิดอย่างนี้เราก็มักกันไปพูดกันบ่อยๆ ในทางพุทธศาสนาเองก็มีพุทธภาษิตบทหนึ่งว่า ปุตุตาวตถุมนุสสานํ “ปุตุตา” ลูกหรือบุตร ทั้งหลายนั่นแปลง่ายๆ ก็คือ เด็กๆ นั้นเองพุทธภาษิตจึงขอแปลง่ายๆ ว่า “เด็กเป็นผู้รองรับไว้ซึ่งมนุษยชาติ” หรือ “เด็กทั้งหลาย คือ ผู้รองรับไว้ซึ่งมนุษยชาติ” อันนี้เราก็คอยรับกันว่าถ้าไม่มีเด็กๆ แล้วมนุษยชาติก็อยู่ไม่ได้แต่ถ้าเด็กนั้นจะเป็นที่รองรับมนุษยชาติไว้ได้เป็นอย่างดีก็ต้องให้เด็กมีคุณภาพ^๔

^๒ แสวง อุดมศรี, การปกครองคณะสงฆ์ไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.), หน้า ๒๙.

^๓ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), สอนนาค-สอนทิด ชีวิตพระ-ชีวิตชาวพุทธ, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม, ๒๕๔๗), หน้า คำนำ.

^๔ พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต), ศาสนาและเยาวชน, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๓๙), หน้า ๗-๘.

ในการบริหารจัดการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนจำเป็นต้องมีการวางแผน การสร้างรูปแบบการพัฒนาให้เกิดจุดแข็งของคณะสงฆ์ การแข่งขันทางการศึกษาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต องค์กรจะต้องเข้มแข็ง บุคลากรต้องเข้มแข็งจึงจะสู้ได้ การพัฒนาความเข้มแข็งจะต้องดูบริบทความพร้อม จึงจะสามารถทำได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ คณะสงฆ์เป็นองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีหน้าที่ในการสร้างบุคลากรให้กับสังคมโลก เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์โดยพิจารณาถึงศักยภาพ จุดแข็ง ทิศทางที่ต้องการขององค์กร รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทางสังคม อีกทั้งความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี เพื่อให้การบริการของคณะสงฆ์มีคุณภาพ ตอบสนองความต้องการของสังคม และดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าประสงค์สังคมทั่วไปให้การยอมรับและให้ความสำคัญ จะต้องแก้ไขอย่างมีแผนทั้งแผนนโยบาย แผนปฏิบัติ การมีโครงการและมาตรการในด้านต่างๆ จะต้องดำเนินการอย่างจริงจังจริงจังและต่อเนื่องมีการติดตามประเมินผลอย่างมีระบบและขั้นตอนและจะต้องผนึกกำลังกันทุกฝ่ายทั้งภาครัฐบาลภาคเอกชน โดยมีการประสานงานและร่วมมืออย่างใกล้ชิดโดยที่กรมการศาสนาและกระทรวงศึกษาธิการมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗ จนถึงปัจจุบันมีกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียน นักศึกษาทั่วประเทศ

คณะสงฆ์ภาค ๑๕ ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมในด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชนมาอย่างต่อเนื่อง โดยตระหนักถึงความสำคัญและบทบาทของสถาบันศาสนาที่จะต้องเข้าไปมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยการจัดกิจกรรมโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อให้เยาวชนได้ศึกษาหลักธรรมคำสอนในศาสนาและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตลอดถึงวัฒนธรรมที่ดีงามของชุมชน และเพื่อดึงเยาวชนให้ห่างไกลยาเสพติด ถึงแม้กิจกรรมจะมีระยะเวลาสั้นๆ แต่ก็ถือว่า เป็นกิจกรรมที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาคนให้สมบูรณ์ แต่จากการจัดการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนทุกปี จะมีปัญหาหลายๆ ด้านในการจัดกิจกรรม เช่น งบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม ต้องใช้เงินจากภายนอก เช่น เงินบริจาคจากญาติโยมที่มีจิตศรัทธา สถานที่ไม่เพียงพอต่อการจัดบรรพชา หรือบางปีมีเด็กเข้าร่วมโครงการบรรพชาน้อย บุคลากรที่มีความสามารถมีไม่เพียงพอ

ปัญหาในด้านโครงสร้างการปกครองคณะสงฆ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทำให้จำนวนพระอาจารย์มีความไม่สมดุลทำให้การดูแล อบรมสั่งสอนไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้ พระอาจารย์มีอายุมากเกินไปบ้าง มีภาระงานที่งานมากจนไม่สามารถดูแลให้การศึกษาอบรมแก่พระภิกษุ สามเณร และไม่มีคัดสรรและการตรวจสอบคุณสมบัติของสัทธิวิหาริกก่อนบวชได้อย่างละเอียด ผลเสียตามมาก็ คือ พระภิกษุสามเณรไม่ประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอันดีงาม ประพฤติผิดศีลธรรมและคุณธรรมไม่เรียบร้อย ประพฤติออกนอกกลุ่มนอกทางไม่สำรวมสังวรระวังในอาจารย์ปฏิบัติอันดีงามของพระสงฆ์เสพสุรา ติดยาเสพติด ทะเลาะวิวาท จนเป็นที่ตำหนิติเตียน ตลอดจนเสื่อมความเคารพนับถือและศรัทธาของญาติโยม จึงผลเสียหายต่อคณะสงฆ์ส่วนรวมมาก^๕ ดังนั้น ถ้าหากพระอุปัชฌาย์ขาดศักยภาพ

^๕ สมเด็จพระมหาธีราจารย์ (นิยม ฐานิสฺสโร), ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของ

พระอุปัชฌาย์, ในเอกสารการประชุมสัมมนาพระอุปัชฌาย์, (กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, ๒๕๔๑), หน้า ๑๙๒.

ขาดการพัฒนาคัดสรรและทอดธุระไม่อบรมสั่งสอนเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิดแล้ว เจตนาของพระพุทธรเจ้าที่ทรงวางข้อกำหนดไว้ในพระธรรมวินัย ก็ไม่สามารถสำเร็จได้ตามเป้าหมายประสงค์ แต่ถ้าหากพระอาจารย์ได้ปฏิบัติตามพุทธานุญาตดังกล่าวแล้ว การกระทำอันเกิดผลเสียหายคงเกิดขึ้นได้โดยยาก

พระอาจารย์ทุกรูป คือ ผู้ที่คอยสอดส่องดูแลประพฤติกกรรมของพระสงฆ์และสามเณรอย่างใกล้ชิด พระอาจารย์ทุกรูปจึงมีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการช่วยจรรโลงและส่งเสริมพระพุทธศาสนา อีกทั้งเป็นผู้แก้ปัญหาของคณะสงฆ์ในเรื่องการประพฤติผิด พระธรรมวินัยของพระนวกะ ถ้าหากพระอาจารย์ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัดและมีศักยภาพ โดยมีมหาเถรสมาคมเป็นตัวช่วยหนุนนำให้พระอาจารย์ได้แนวทางปฏิบัติตามพระธรรมวินัยให้ถูกต้อง

จากการติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในช่วงที่ผ่านมา พบว่ามีจำนวนนักเรียนเข้ารับการบรรพชาเพิ่มขึ้นแต่ยังไม่มีมีการประเมินรูปแบบการพัฒนากระบวนการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ฉะนั้น เพื่อให้ทราบข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการประเมินรูปแบบกระบวนการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนของคณะสงฆ์ภาค ๑๕ หรือที่ได้ดำเนินไปแล้วว่ามีความก้าวหน้าอย่างไรมีปัญหาเพียงใดบรรลุล่วงวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่เพียงใดผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้สามารถมองเห็นจุดดีและจุดอ่อนของปัจจัยในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการดำเนินโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนให้บรรลุเป้าหมายและพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาสภาพการจัดโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕

๑.๒.๒ เพื่อศึกษารูปแบบการจัดโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕

๑.๒.๓ เพื่อนำเสนอการพัฒนารูปแบบการจัดโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ สภาพการจัดการงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ รูปแบบการจัดการงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ เป็นอย่างไร

๑.๓.๓ เสนอการพัฒนารูปแบบการจัดการงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ ควรเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕” ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ มุ่งศึกษาเพื่อส่งเสริมของวัดต่างๆ ที่จัดงานบรรพชาสามเณร ภาคฤดูร้อน ตามหลักการบริหารจัดการที่สำคัญ คือ คิด ตัดสินใจ วางแผนบริหารและการมีภาวะผู้นำ โดยมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

ก. เพื่อให้วัดต่างๆ มีโอกาสศึกษารูปแบบการจัดการงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕

ข. เพื่อให้มีระบบการบริหารจัดการงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ ที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานได้

ค. เพื่อส่งเสริมความมีส่วนร่วมในการจัดการงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ ของชุมชนและหน่วยงานต่างๆ

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษาเอกสาร พระไตรปิฎก หนังสือ งานวิจัย และแผนพัฒนาต่างๆ ของภาครัฐ เพื่อกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) แบบมีโครงสร้างและการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) พระสังฆาธิการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีส่วนร่วมในการจัดการงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕

ตัวแปรที่ศึกษา

๑. อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม และวุฒิการศึกษาเปรียญธรรม

๒. การพัฒนารูปแบบการจัดการงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ ทั้ง ๕ ด้าน ได้แก่ ๑. ด้านการวางแผน ๒. ด้านการจัดองค์กร ๓. ด้านการสั่งการ ๔. ด้านการประสานงานและ ๕. ด้านการควบคุมดูแล

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ มี ๓ กลุ่มคือ

๑) เชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ ประกอบด้วย พระสังฆาธิการและ

ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ ที่ใช้เป็นกรณีศึกษา ได้แก่

ลำดับที่		จำนวน
๑	จังหวัดราชบุรี	๗ รูป
๒	จังหวัดเพชรบุรี	๖ รูป
๓	จังหวัดสมุทรสงคราม	๒ รูป
๔	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	๔ รูป
๕	ผู้ทรงคุณวุฒิ	๖ ท่าน
	รวม	๒๕ รูป/ท่าน

การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) พระสังฆาธิการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๐ รูป/ท่าน เพื่อแสวงหาความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในบางประการ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ ที่มีความสมบูรณ์

๒) เชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การศึกษาศาพของรูปแบบการจัดการงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับสำรวจสภาพความพร้อมของวัด เพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจในการใช้รูปแบบการจัดการงานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ ประกอบด้วย พระสังฆาธิการ ที่จำพรรษาในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ รวม ๑,๓๓๒ รูป^๖

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาผู้วิจัยได้กำหนดเขตพื้นที่คือจังหวัดในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ มี ๔ จังหวัด คือ ๑. จังหวัดราชบุรี ๒. จังหวัดเพชรบุรี ๓. จังหวัดสมุทรสงคราม ๔. จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัย ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๖ ถึงเดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ รวมระยะเวลาในการทำวิจัย ๑๒ เดือน

^๖ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดเพชรบุรี, รายงานสรุปจำนวนวัด พระภิกษุ และสามเณรในจังหวัดเพชรบุรี, สถิติพระ (ข้อมูล ณ วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๖).

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาารูปแบบ หมายถึง กระบวนการสร้าง การศึกษาวิธีการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ หรือการทำให้ดีขึ้นกว่าสภาพเดิมที่เป็นอยู่ เช่น การเพิ่มจำนวนวันในการเข้ารับการอบรม ๒๐ วันเป็น ๑ เดือน กำหนดช่วงชั้นให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น โดยใช้ การวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ การประสานงาน การควบคุมดูแล

การบรรพชา หมายถึง การเข้าเป็นนักรบชในพระพุทธศาสนาของผู้ชายอายุระหว่าง ๗-๒๐ ปี โดยมีพระภิกษุรับเข้าบวชอย่างน้อย ๑ รูป และต้องผ่านขั้นตอนตามพิธีกรรมของพุทธศาสนาตั้งแต่โกนผม รับฟังโอวาท ครองผ้ากาสาบวชพัสดุ์ปฏิญาณตนถึงพระรัตนตรัยและสมาทานศีล ๑๐ ไว้เป็นข้อปฏิบัติ

บรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน หมายถึง การฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชนอายุ ๗-๒๐ ปี โดยบรรพชาเป็นสามเณรรับการฝึกอบรมตามหลักสูตรของกรมการศาสนาและหลักสูตรทางพระพุทธศาสนาในช่วงปิดภาคการศึกษาตรงกับช่วงเดือนเมษายน

การจัดการงาน หมายถึง การดำเนินงานในเรื่องการจัดการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕

การวางแผนงาน หมายถึง กระบวนการวางแผนงานการดำเนินงานของโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนของวัดในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ เพื่อให้การดำเนินงานการจัดโครงการประสบความสำเร็จตามที่วางแผนไว้

การจัดองค์กร หมายถึง การกำหนดบุคคลที่มาทำหน้าที่ในหารดูแลสามเณรที่บรรพชาอยู่ การจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมมีอะไรบ้าง มีการวางแผนทางการดำเนินงาน การพัฒนาความรู้ความสามารถของพระสงฆ์ทุกระดับ การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนและเหมาะสม อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอและทันสมัยให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดในการจัดบรรพชาสามเณรในภาคฤดู

การสั่งการ หมายถึง กำกับให้พระสงฆ์ที่ดูแลกิจกรรมการบรรพชาสามเณรทำงานให้ตรงกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยการสั่งการให้ตรงกับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน มีการพัฒนาทักษะ และทีมงานต่างๆ ทำงานโดยทุ่มเทและเสริมประสานต่อกันเพื่อผลสำเร็จของส่วนรวมร่วมกัน

การประสานงาน หมายถึง การช่วยเหลือกันระหว่างคณะสงฆ์ผู้ปฏิบัติงาน การประสานงานทั้งระดับเดียวกันหรือบนลงล่าง การประสานงานให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม การประชุมสรุปงานเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือหาแนวทางแก้ไขปัญหที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้งานและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ร่วมมือปฏิบัติงานเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ไม่ทำงานซ้อนกัน ขัดแย้งกัน หรือเหลื่อมล้ำกัน เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่นระหว่างการจัดกิจกรรมโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕

การควบคุมดูแล หมายถึง การควบคุม ดูแล สังเกตพฤติกรรมของเยาวชนที่ได้รับ การบรรพชาสามเณรและการเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของการดำเนินทั้งหมดของสามเณรที่ได้รับ การฝึกอบรม

การปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ หมายถึง การดูแลพระสงฆ์ ที่พำนักอาศัยอยู่ในวัด ๔ จังหวัด คือ ๑. จังหวัดราชบุรี ๒. จังหวัดเพชรบุรี ๓. จังหวัดสมุทรสงคราม ๔. จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ และ ประกาศของมหาเถรสมาคม

พระสังฆาธิการ หมายถึง พระภิกษุผู้ได้รับตำแหน่งทางการปกครอง ที่ตั้งแต่ละระดับผู้ช่วย เจ้าอาวาส เจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะจังหวัดและมีเจ้าคณะภาค เป็น ผู้ปกครองสูงสุดในเขตการปกครองระดับภาค ซึ่งพระภิกษุต้องพำนักอยู่ในเขตคณะสงฆ์ภาค ๑๕

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ทำให้ทราบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการโครงการบรรพชา สามเณรภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕

๑.๖.๒ ทำให้ทราบสภาพการจัดการโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขต ปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕

๑.๖.๓ ทำให้ทราบรูปแบบการพัฒนารูปแบบจัดการโครงการงานบรรพชาสามเณร ภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕

๑.๖.๔ ผลการวิจัยจะนำไปเป็นสารสนเทศ เพื่อการพัฒนารูปแบบการจัดการโครงการ บรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕